

بررسی رابطه شخصیت ضداجتماعی و استفاده از مکانیسم های دفاعی

پیام جعفری^۱، مجید محمود علیلو^۲، اوشا برهمند^۳

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

۲. دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

۳. استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

افلاک / سال پنجم / شماره ۱۷۰۱۶ / پاییز و زمستان ۱۳۸۸

چکیده

مقدمه: هدف این پژوهش تعیین رابطه ی شخصیت اجتماعی و استفاده از مکانیسم های دفاعی بود.

مواد و روش ها: در یک بررسی توصیفی تحلیلی تعداد ۵۰ نفر از افراد دارای اختلال شخصیت ضد اجتماعی در بیمارستان فارابی و زندان شهر کرمانشاه به روش نمونه گیری در دسترس و سرشماری بر اساس مصاحبه بالینی با تکمیل آزمون میلون-۳ شناسایی شده و پرسشنامه سبکهای دفاعی مورد بررسی قرار گرفتند. برای تحلیل آماری داده های پژوهش از شاخصها و روش های آماری شامل فراوانی، درصد، میانگین، نما، انحراف معیار و ضرایب همبستگی استفاده شد.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین مکانیسم های دفاعی ناپخته و اختلال شخصیت ضد اجتماعی رابطه ی معناداری وجود دارد ($P=0/018$). یعنی هرچه مکانیسم های دفاعی ناپخته بیشتر باشد نمره ی اختلال شخصیت ضد اجتماعی نیز افزایش می یابد؛ ولی بین مکانیسم های دفاعی پخته ($P=0/909$) و مکانیسم های دفاعی نوروپیک با اختلال شخصیت ضد اجتماعی رابطه ی معناداری وجود نداشت ($P=0/401$).

نتیجه گیری: افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی از مکانیسم های دفاعی ناپخته بیشتر از بقیه مکانیسم های دفاعی استفاده می کنند.

واژه های کلیدی: شخصیت ضد اجتماعی، مکانیسم های دفاعی پخته، مکانیسم های دفاعی ناپخته، نوروپیک

مقدمه

شخصیت ضد اجتماعی با علائمی چون دروغگویی، فرار از مدرسه و منزل، دزدی، نزاع، سوء مصرف دارو و فعالیت های غیر قانونی، بی مبالاتی جنسی، بدرفتاری با همسر و فرزندان و رانندگی در حال مستی (۱) و سرسختی در مقابل شرم (۲) همراه است. علیرغم نظر عمومی که نسبت به مجرم بودن شخصیت های ضد اجتماعی وجود دارد، با این وجود نه همه جامعه ستیزان مجرمند و نه همه مجرمان جامعه ستیز (۳). شخصیت ضد اجتماعی از دیدگاه های مختلفی قابل بررسی است، از جمله از دیدگاه بیولوژیکی سطح پایین سروتونین با نشان دادن پرخاشگری، خشونت، تکانشگری با جامعه مرتبط است (۴) و سطح بالای تستوسترون نیز با ضد اجتماعی بودن ارتباط دارد. از دیدگاه روانکاوی فروید سه ساختار برای شخصیت ترسیم می کند که عبارتند از: نهاد، خود و فراخود. نهاد تابع اصل لذت^۱ و جایگاه اصلی انرژی روانی و غرایز است. خود طبق اصل واقعیت^۲ عمل می کند و فراخود، اصول اخلاقی شخص را به عهده دارد. در شخصیت جامعه ستیز، خود رشد می کند ولی فراخود رشدی ندارد (۵).

تمامی مکانیسم های دفاعی از ناخودآگاه ناشی می شوند و فرد از فعالیت آنها بی اطلاع است. مکانیسم های دفاعی توانایی سازش دارند و انسان در یک حالت خود فریبی به سر برده و دستیابی به خود واقعی مشکل می گردد (۶). مکانیسم های دفاعی من^۳؛ فرایندهایی در ساختار شخصیت هستند که بر سازش روانشناختی تأثیر می گذارند (۷، ۸). پژوهشگران سازمان سلسله مراتبی مکانیسم های دفاعی را در امتداد پیوستار سازش یافتگی تأیید کرده اند (۹، ۱۰). مکانیسم های دفاعی محافظت از من به شکل های مختلف رشد یافته (پخته)^۴، نوروپیک^۵، و رشد نیافته (ناپخته)^۶ تقسیم می شوند. مکانیسم های دفاعی رشد یافته شامل شیوه های مواجهه انطباقی، بهنجار و کارآمد می باشند. مکانیسم های دفاعی نوروپیک و رشد نیافته، شیوه های مواجهه غیرانطباقی و ناکارآمد هستند.

مکانیسم های دفاعی من، فرایندهای ناهشیاری هستند که کنش سازشی سرکوبی اضطراب مرتبط با سابق ها را بر عهده دارند (۱۱، ۱۲).

در یک مطالعه طولی در مورد ارتباط میان اختلال شخصیت و دفاع های ناسالم با سلامت روان و موفقیت کاری، نشان داده شد که بین مکانیسم های دفاعی پخته و سازگاری اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد (۱۳). فهم رابطه بین اختلال شخصیت ضد اجتماعی و انواع مکانیسم های دفاعی مورد استفاده می تواند به ایجاد بینش های سودمندی به منظور اصلاح مداخلات روانشناختی جهت بهبود و درمان افراد دارای شخصیت ضداجتماعی منجر شود. هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین رابطه شخصیت ضد اجتماعی و انواع مکانیسم های دفاعی مورد استفاده بود.

مواد و روش ها

این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است و جامعه آماری آن را کل افراد ۱۸-۴۵ سال مبتلا به شخصیت ضد اجتماعی شهرستان کرمانشاه (بیمارستان فارابی و زندان) تشکیل دادند که بر اساس مصاحبه بالینی و نظر روانپزشک، و استفاده از آزمون میلون^۷ مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی تشخیص داده شده اند. تعداد نمونه ۵۰ نفر بود که به صورت نمونه گیری سرشماری و در دسترس انتخاب شدند.

پس از تشریح اهداف پژوهش و جلب مشارکت و همکاری آزمودنی ها، در ابتدا آزمون بالینی چند محوری میلون^۳ و بعد پرسشنامه سبک های دفاعی تکمیل شد.

آزمون بالینی چند محوری میلون-۳ (MCMI-III) سال ۱۹۹۴) یک مقیاس خودسنجی با ۱۷۵ گویه بلی/خیر است که

1. Pleasure principle
2. Reality principle
3. Eyo defense mechanisms
4. Mature
5. Neurotic
6. Immature
7. Milon

یافته ها

یافته های پژوهش نشان داد میانگین نمره آزمودنی ها در خرده مقیاس های استفاده از مکانیسم دفاعی ناپخته برابر با (۲۳/۴۸ ± ۱۳۳/۴)، مکانیسم دفاعی پخته برابر با (۴۲/۵۲ ± ۸/۱۷)، نوروتیک برابر با (۴۹/۴۲ ± ۸/۹۰) و در آزمون ضد اجتماعی برابر (۲/۰۲ ± ۱۷/۵۲) (جدول شماره ۱) بود.

جدول شماره ۱: شاخص های مرکزی مربوط به متغیرهای شخصیت ضداجتماعی، مکانیسم های دفاعی ناپخته، پخته و نوروتیک

متغیر	میانۀ نما	میانگین ± انحراف معیار	حداقل	حداکثر
ناپخته	۱۳۶	۲۳/۴۸ ± ۱۳۳/۳۴	۷۵	۱۷۶
پخته	۴۳	۸/۱۷ ± ۴۲/۵۲	۲۶	۶۲
نوروتیک	۴۹	۸/۹۰ ± ۴۹/۴۲	۳۰	۶۵
ضداجتماعی	۱۸	۲/۰۲ ± ۱۷/۵۲	۱۴	۲۱

جدول شماره ۲: آزمون همبستگی بین مکانیسم های دفاعی، ناپخته، نوروتیک با اختلال شخصیت ضد اجتماعی

اختلال شخصیت ضد اجتماعی	r	p
ناپخته	۰/۳۳۵	۰/۰۱۸
پخته	۰/۰۱۷	۰/۹۰۹
نوروتیک	۰/۱۲۱	۰/۴۰۱

آزمون همبستگی پیرسون در رابطه با ارتباط اختلال شخصیت اجتماعی با هر کدام از مکانیسم های دفاعی نشان داد که تنها بین مکانیسم دفاعی پخته با اختلال شخصیت ضد اجتماعی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. (جدول شماره ۲)

۱۴ الگوی بالینی شخصیت و ۱۰ نشانگان بالینی را می سنجد و برای بزرگسالان ۱۸ سال به بالا، استفاده می شود (۱۴). پایایی آن با متوسط ۰/۹۰٪ برای تمام مقیاس ها گزارش شده است (۱۵) و ضریب آلفای مقیاس ضد اجتماعی این آزمون، در مطالعه شریفی (۱۳۸۱) ۰/۹۵٪ و ضریب پایایی آن در این مطالعه ۰/۹۶٪ به دست آمد. پرسشنامه سبک های دفاعی و مکانیسم های دفاعی یک ابزار ۴۰ سئوالی است که در مقیاس ۹ درجه ای لیکرت (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) بیست مکانیسم دفاعی را بر حسب سه سبک دفاعی رشد یافته، نوروتیک و رشد نیافته می سنجد. سبک دفاعی رشد یافته شامل مکانیسم های والایش^۱، شوخ طبعی^۲، پیش بینی^۳ و فرونشانی^۴ می باشد. مکانیسم های مربوط به سبک های نوروتیک عبارتند از: ابطال^۵، نوع دوستی کاذب^۶، آرمانی سازی^۷ و واکنش متضاد^۸. سبک دفاعی رشد نیافته شامل دوازده مکانیسم دفاعی فرافکنی^۹، پرخاشگری نافع^{۱۰}، عملی سازی^{۱۱}، مجزاسازی^{۱۲}، بی ارزش سازی^{۱۳}، خیال پردازی اوتیستیک^{۱۴}، انکار^{۱۵}، جابجایی^{۱۶}، تفرق^{۱۷}، دوپارگی^{۱۸}، دلیل تراشی^{۱۹} و بدنی سازی^{۲۰} می باشد (۱۶). ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه هریک از سبک های رشد یافته، رشد نیافته و نوروتیک فرم فارسی مقیاس در یک نمونه دانشجویی برای کل آزمودنی ها به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۲، ۰/۷۴ بود که نشانه همسانی درونی رضایت بخش برای فرم ایرانی پرسش نامه سبک های دفاعی محسوب می شود (۱۴). پایایی باز آزمایی پرسشنامه سبک های دفاعی برای یک نمونه ۳۰ نفری در دو نوبت با فاصله ۴ هفته برای کل آزمودنی ها $r = 0/82$ محاسبه شد (۱۴). برای تحلیل داده ها از شاخص ها و روش های آماری شامل فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

1 Sublimation.	2. Humor
3. Anticipation	4. Suppression
5. Undoing	6. Pseud-altruism
7. Idealization	8. reaction formation
9. Projection	10. Passive-aggressive
11. Acting	12. Isolation
13. Devaluation	14. Autistic fantasy
15. Denial	16. Displacement
17. Dissociation	18. Splitting
19. rationalization	20. Somatization

بحث

توانند به آن بپردازند. پیشنهاد دیگر برای پژوهش های بعدی این است که رابطه بین مکانیسم های دفاعی در ارتباط با متغیرهای دیگری همچون نوع شخصیت و سلامت روانی انجام گیرد و همچنین در این پژوهش چون مردان (در زندان و بیمارستان) کرمانشاه مورد بررسی قرار گرفته اند، پیشنهاد می شود مطالعه ای در مورد زنان انجام گیرد تا امکان تعمیم نتایج بیشتر شود.

نتیجه گیری

افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی از مکانیسم های دفاعی ناپخته بیشتر از بقیه مکانیسم های دفاعی استفاده می کنند و از مکانیسم دفاعی پخته کمتر استفاده نموده و در ضمن ارتباطی بین اختلال شخصیت ضد اجتماعی و مکانیسم های دفاعی نوروپیک وجود نداشت.

نتایج پژوهش نشان می دهد که شخصیت های ضد اجتماعی از مکانیسم های دفاعی ناپخته و نوروپیک بیشتر از پخته استفاده کرده اند، که نتایج با انتظار ما کاملاً هماهنگ است. اما در نتایجی که بر اساس جدول همبستگی به وجود آمد نتایج نشان داد که بین مکانیسم های دفاعی ناپخته و اختلال شخصیت ضد اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد، یعنی هرچه مکانیسم دفاعی ناپخته بیشتر باشد نمره اختلال شخصیت ضد اجتماعی نیز افزایش می یابد. ولی رابطه بین مکانیسم های دفاعی نوروپیک و پخته با اختلال شخصیت ضد اجتماعی وجود نداشت. نتیجه پژوهش حاضر در بحث استفاده از مکانیسم های دفاعی ناپخته و پخته با تحقیقات پیشین هماهنگ است. تحقیقی در سال ۲۰۰۲ بر روی شخصیت ضد اجتماعی انجام داد، نشان داد که افراد با شخصیت ضد اجتماعی از مکانیسم های دفاعی روان آزرده وار بیشتری استفاده می کنند (۱۷). همچنین مطالعات طولی انجام شده در زمینه ارتباط میان اختلال شخصیت و دفاع های ناسالم نشان داد بین مکانیسم های دفاعی پخته و سازگاری اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد (۱۳) اما معنادار نبودن ارتباط بین مکانیسم های دفاعی پخته و شخصیت ضد اجتماعی مشخص کننده این موضوع است که این افراد از دفاع های پخته کمتر استفاده می کنند، که در نمره میانگین ها نیز این موضوع مشخص است. در مورد رابطه بین مکانیسم های دفاعی نوروپیک و اختلال شخصیت ضد اجتماعی رابطه معنادار وجود نداشت که این مورد با تحقیقات پیشین در تضاد است. مثلاً در تحقیقی که توسط وینگلمن^۱ انجام شد، مشخص شد که بین اختلال شخصیت ضد اجتماعی و استفاده از مکانیسم های دفاعی نوروپیک و در نتیجه عملکرد روان و سلامت روانی افراد رابطه معناداری وجود دارد (۱۸). تأیید نشدن این فرضیه ممکن است به مسائل فرهنگی و نوع زندگی این افراد در جامعه ما ارتباط داشته باشد و تنها پژوهش های آینده می

1. Vingelman

منابع

۱. کاپلان سادوک. خلاصه روانپزشکی: ترجمه نصرت الله پور افکاری، چاپ اول، تهران، نشر سهراب، ۱۳۸۲: ۴۹۵.
۲. کری جerald. نظریه و کاربرت مشاوره و روان درمانی: ترجمه یحیی سید محمدی، چاپ سوم، تهران، نشر ارسباران، ۱۳۸۸: ۶۳-۶۵
3. Alexander F. The neurotic character. International journal of psychoanalysis 1930; 11, 292-313.
4. Siverse L, Trestman R L. The serotonin system and aggressive personality disorder. International clinical psycho pharmacology. (supple.2) 1993; 93-99.
5. Friedlander K. Formation of the antisocial character. Psychoanalytic study of the child 1945; 1: 189-283.
6. Freud S. 1950. Libidinal types in collected papers (vol.5). London, Hogarth, (original work published 1931)
7. Blanck G, Blanck R. Ego psychology: theory and practice 2nd ed New York: Columbia university press 1994
8. Vaillant G E. Natural history of male psychological health T. the relation of choice of ego mechanisms of general psychiatry 1976; 33, 535-545
9. Bound M, Gardner S, Christian J, Sigal J. Empirical study of self rated defense styles. Archives of general psychiatry 1983; 40, 333-338.
10. Haan N. Coping and defending: process of self environment organization. San Diego, CA: Academia press 1977
11. Freud, The ego and the id in strachey (Ed. And Trans), the complete psychological 1923
12. Freud S, Instincts and their vicissitudes. Inj. Rickman (Ed.), a general selection Freud (pp. 70-86). New York: Anchor Book 1915.
۱۳. موکیلی الکس. مکانیسم های دفاعی و سازوکارهای روانی. ترجمه: منصور، چاپ اول، تهران، نشر سمت، ۱۳۸۰.
۱۴. بشارت محمدعلی، شریفی ماندانا، ایروانی محمود. بررسی رابطه سبک های دلبستگی و مکانیسم های دفاعی. مجله روانشناسی، ۱۳۸۰: ۲۷۷-۲۸۹.
- 15.
16. Andrus G, Singh M, Bond M. The defense style questionnaire. Journal of nervous and mental disease 1993; 246-256
17. Dohin L. The relationship between defense mechanism and personality disorder. Journal of psychology 2002
18. Vingelman. Relationship between antisocial_ and defense mechanism ,Journal of psychology 1995

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.